

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Açısından İncelenmesi*

İbrahim Demirbaş¹, Fatıma Betül Demir^{2**}

¹Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye, idemirbas28@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8692-1059

²Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye, betul_bd_@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3573-6160

MAKALE GEÇMİŞİ

Alındı: 14.12.2021

Kabul Edildi: 04.02.2022

ANAHTAR KELİMELEER

Sosyal Bilgiler, Öğretim Programı, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

ÖZET

Bu çalışmada 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda (SBDÖP) yer alan kazanımların Türkiye Yeterlilikler Çerçevesindeki (TYÇ) anahtar yetkinlik alanları ile ilişkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Elde edilen dokümanlar nitel araştırma modelinde kullanılan veri analizi tekniklerden betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, SBDÖP'ün kazanımlarının anahtar yetkinlikler ile uyumlu olduğu görülmektedir. Tüm sınıflar bazında kazanımların en fazla anadilde iletişim, sosyal ve vatandaşlık ile öğrenmeyi öğrenme yetkinliği ile ilişkili olduğu; yabancı dillerde iletişim yetkinliğine ilişkin herhangi bir kazanıma yer verilmediği tespit edilmiştir. TYÇ'deki anahtar yetkinliklere 2018 SBDÖP'nin öğretim programlarının perspektifi bölümünde yer verilmiş olup, yetkinlikler kazanımlarda da ayrıntılı olarak işlenmelidir. Ayrıca kazanımların anahtar yetkinliklerle eşit bir şekilde düzenlenmesi gerektiği önerisi sunulmaktadır.

Examination of the 2018 Social Studies Course Teaching Program In Terms of Turkish Qualifications Framework

ARTICLE HISTORY

Received : 14.12.2021

Accepted : 04.02.2022

KEYWORDS

Social Studies, Curriculum, Turkey Qualifications Framework

ABSTRACT

In this study, it is aimed to reveal the relationship between the achievements in the 2018 Social Studies Curriculum (SSC) and the key competence areas in the Turkish Qualifications Framework (TQF). Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. The obtained documents were analyzed by descriptive analysis, one of the data analysis techniques used in the qualitative research model. According to the results of the research, it is seen that the achievements of SSC are compatible with key competencies. On the basis of all classes, the achievements are mostly related to the competence of learning to learn with communication, social and citizenship in the mother tongue; It has been determined that there is no gain in communication competence in foreign languages. The key competencies in TQF are included in the perspective of the curriculum of 2018 SSC, and competencies should be covered in detail in the acquisitions. In addition, it is suggested that the achievements should be arranged equally with the key competencies.

*Bu çalışma 1-3 Aralık 2021 tarihleri arasında "3. Uluslararası Eğitim Araştırmaları ve Öğretmen Eğitimi Kongresi" başlıklı kongrede bildiri olarak sunulan aynı başlıklı çalışmanın genişletilmiş şeklidir.

**Sorumlu yazar: idemirbas28@gmail.com

Giriş

Günümüz bilgi toplumunda 21. yüzyıl bilgi, beceri ve yeterliliklerine sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Çünkü hızla değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlama ihtiyacı duyulmaktadır (Bernal, 2014). Bu nedenle eğitim sistemleri önemli bir konudur. Tüm dünyada güncel konular ve yapılan tartışmaların temel amacı, eğitim alanında özellikle 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin eğitim yoluyla kazandırılması yönündedir (Otuz, Görkaş Kayabaşı & Ekici, 2018). Dolayısıyla yeterlilik konusu devletlerin gündeminde yer almaktadır.

“Yeterlilik” terimi bireyin sahip olduğu belirli niteliklerin sorumlu otoritelerce değerlendirilmesi ve geçerlilik kazandırılması sonucunda elde edilen belgelerin tümü olarak tanımlanmaktadır (URL-1). Bu kapsamda 2004 yılında Avrupa Birliği’ne üye olan devletler, mesleki eğitim ve öğretimin geliştirilmesi için yeterlilikler çerçevesi oluşturulmasında karar almıştır. Bu karara göre, uzmanlardan oluşan bir komisyon ile hayat boyu öğrenmeyi destekleyen ve sekiz seviyeden oluşan öğrenme çıktılarına dayalı bir taslak hazırlanmıştır. Hazırlanan bu taslak yeterlilikler çerçevesinde birtakım değişiklikler yapılmış ve nihai hali 23 Nisan 2008’de “Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi” olarak kabul edilmiştir (Gözübüyük, 2013). Bu kapsamda ülkemizde ise Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere çeşitli toplum kuruluşlarıyla işbirliği ile uzman ve akademisyenlerin katılımıyla hazırlanan “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” Bakanlar Kurulunun 2015/8213 sayılı Kararıyla 19 Kasım 2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmelik gereğince hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dair Tebliğ ve eki Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 02/01/2016 tarih ve 29581 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (MYK [Mesleki Yeterlilik Kurumu], 2015).

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi’ne uygun olarak Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) adı altında oluşturulan ulusal yeterlilikler çerçevesi, ilk, orta ve yükseköğretim, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını göstermektedir (MYK, 2015). TYÇ’nin temel hedefi, yeterlilikleri öğrenme kazanımları ile tanımlamak ve birbirleriyle karşılaştırma imkânı sunmaktır (Yüksel, 2019). TYÇ’de hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması beklenen, tanımlanmış 8 anahtar yetkinlik bulunmaktadır. Bireylerin gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ’de belirlenmiştir. Bu anahtar yetkinlikler şu şekilde açıklanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018):

1. Anadilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma). Eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

Anahtar yeterlilikler incelendiğinde, hayat boyu öğrenmenin toplum perspektifinde karşılık bulabilmesi ve programın başarı sağlaması amacıyla farklı alanlarda yetkinlikler belirlenmiştir (Bağcı, 2011). Bu doğrultuda eğitim sisteminde yer alan öğretim programlarının nitelikli hale getirilmesi hedeflenmektedir (Ferrari, Arnett & Cochran, 2008). Bu bağlamda Türkiye’de öğretim programları revize edilerek, çeşitli düzenlemeler yapılmış ve 21. yüzyıl becerilerini içeren TYÇ anahtar yetkinliklerine yer verilmiştir. Diğer bir söylemle, eğitim kurumlarında TYÇ’de yer alan 8 anahtar yetkinlik hedefleri, eğitim programları kapsamında revize edilen öğretim programlarında yer verilerek kazandırılmaktadır. Anahtar yetkinliklerin öğrencilere kazandırılmasında, bu yetkinliklerin ve öğretim programlarının öğelerinin uyum içerisinde olması gerekmektedir (Pala, 2020). Nitekim anahtar yetkinliklere yer verilerek revize edilen öğretim programlarından biri de Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’dır (SBDÖP).

SBDÖP 2018’de revize edilerek yeni beceriler, değerler ve yetkinlikler dâhil edilmiştir. Nitekim SBDÖP’nin, bu anahtar yetkinliklerin birbiriyle uyumlu, birbirini kapsadığı ve desteklediği, yetkinliklerin birbiri ile olan çok yönlü ilişkilerinin 8 anahtar yetkinlik alanlarıyla genel olarak ilişkili olduğu belirtilmektedir (Otuz, Kayabaşı & Ekici, 2018). Bu kapsamda programda yer alan yetkinlikler, bireylere aktarılması amaçlanan eylemsel bütünlüklerdir (MEB, 2018). Özellikle programdaki kazanımlar, yetkinlikler perspektifinde ele alınması önem taşımaktadır. Çünkü sosyal bilgiler dersi, aktif ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmeyi amaç edinen bir öğretim programıdır. Bu bakımdan sosyal bilgiler dersinin, hem daha eşit ve demokratik toplumların olması hem de hayat boyu öğrenme için gerekli görülen sekiz anahtar yetkinliği desteklemesi gerekmektedir (Karatekin, 2021). Dolayısıyla SBDÖP’de yer alan kazanımların, bireylerin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma, bireylere temel yetkinlikleri kazandırma ve onları hayata hazırlamada önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu nedenle Pala (2020) öğretim programlarının önemli öğelerinden olan kazanımların, anahtar yetkinliklerle ilişkisinin belirlenmesinin oldukça önemli olduğunu belirtmektedir.

Literatür incelendiğinde 2018 SBDÖP’nin farklı boyutlarda incelendiği görülürken (Tatan, Demir & Oğuz Haçat, 2020; Kafa, 2021; Ocak & Kocaman, 2021) TYÇ’ de yer alan anahtar yetkinliklerle ilişkisini konu alan çalışmaların (Otuz, Görkaş Kayabaşı & Ekici, 2018; Pala, 2020; Karatekin, 2021) sınırlı olduğu görülmektedir. 4, 5, 6. ve 7. sınıf SBDÖP’de yer alan kazanımların anahtar yetkinliklerle ilişkisini kapsamlı olarak inceleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırmanın amacı, 2018 SBDÖP’nin kazanımlarının anahtar yetkinliklere yer verilme durumunu belirlemektir. Bu doğrultuda SBDÖP’de yer alan kazanımlarının anahtar yetkinlik alanlarının içeriği sınıf seviyeleri ile karşılaştırılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, “2018 SBDÖP’nin kazanımlarının TYÇ’de yer alan anahtar yetkinliklere doğrudan veya dolaylı olarak nasıl yer verilmektedir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada hedeflenen olgulara ilişkin var olan yazılı materyalleri analiz etme; zaman ve ekonomik açıdan katkıda bulunma, nitel araştırmalarda kullanılan önemli bir bilgi kaynakları olma özelliği sayesinde doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Böylece SBDÖP’de var olan durum değerlendirilerek ileri çalışmalara ve uygulamalara yönelik kaynak niteliği taşıyacaktır.

Araştırmanın verileri dokümanlardan (veri) elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan dokümanlardan biri “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dair Tebliğ ve Eki” bir diğeri ise “2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’dır. Bu dokümanlara (birincil kaynaklara) elektronik ortamda ulaşılmıştır.

Elde edilen dokümanlar nitel araştırma modelinde kullanılan veri analizi tekniklerden betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlemesi ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çerçevede, 4, 5, 6. ve 7. sınıf 2018 SBDÖP’te yer alan toplam 131 kazanım ve bu kazanımların açıklamaları dikkate alınarak, TYÇ’de yer alan “anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade” olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik açısından ilişkilendirilmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Elde edilen verilerin geçerliği ve güvenilirliğini sağlamak için veriler 2 araştırmacı tarafından ayrı ayrı sınıflandırılmıştır. Bu çerçevede anahtar yetkinliklerin açıklamaları ile kazanım/kazanım açıklamaları dikkate alınmıştır. Ardından açıklamalar ve kazanımlar arasında ilişki kurularak sınıflandırma yapılmıştır. Örneğin, “SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar.” kazanımında yer alan “açıklama” ifadesi kavram,

düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlamaya karşılık gelen anadilde iletişim yetkinliği ile ilişkilendirilmiştir. Ulaşılan bulgular doğrultusunda gerekli düzeltme ve düzenlemeler yapılmıştır. Ardından tablolara nihai şekli verilerek sunulmuştur. Böylece kazanımların hangi anahtar yetkinliklerle ilişkilendirildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada araştırmacı çeşitlemesi ile veri analizinin güvenilirliğinin sağlanması doğrultusunda, araştırmacıların birbirinden bağımsız olarak veri kodlamaları yapılmıştır. Yapılan incelemeler Miles ve Huberman'ın (1994) nitel veri analizlerine yönelik güvenilirlik formülü hesaplanarak % 80 uyum yüzdesi tespit edilmiştir. Ayrıca elde edilen bulguların gerçeği yansıtması amacıyla 2018 SBDÖP'den doğrudan alıntılar yapılarak, tablolar desteklenmeye çalışılmıştır.

Bulgular ve Yorum

2018 SBDÖP incelendiğinde 131 kazanım olduğu belirlenmiştir. Bu kazanımların sınıf ve öğrenme alanlarına göre dağılımı Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Kazanımların sınıf ve öğrenme alanlarına göre dağılımı

Öğrenme Alanları	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	Toplam
Birey ve Toplum	5	4	5	4	18
Kültür ve Miras	4	5	5	5	19
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	6	5	4	4	19
Bilim, Teknoloji ve Toplum	5	5	4	4	18
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	5	6	6	6	23
Etkin Vatandaşlık	4	4	6	4	18
Küresel Bağlantılar	4	4	4	4	16
Toplam	33	33	34	31	131

Tablo 1'de 2018 SBDÖP kazanımlarının en fazla 6. sınıfta, en az 7. sınıfta yer aldığı görülmektedir. Kazanımların öğrenme alanlarına dağılımlarına bakıldığında ise en fazla Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında, en az Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer almaktadır. 2018 SBDÖP'deki 131 kazanımın TYÇ'de yer alan sekiz anahtar yetkinlikle ilişkisine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

1- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Anadilde İletişim Yetkinliğine Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında anadilde iletişim yetkinliğiyle ilgili kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 2. 2018 SBDÖP'de bulunan anadilde iletişim yetkinliğine ile ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanları	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	2	2	4	3
Kültür ve Miras	3	4	3	4
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	3	5	3	4
Bilim, Teknoloji ve Toplum	3	3	3	4
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	2	5	5	5
Etkin Vatandaşlık	-	2	5	4
Küresel Bağlantılar	2	4	3	3
Toplam	15	25	26	27

Tablo 2'de 2018 SBDÖP'te anadilde iletişim yetkinliğiyle ilgili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre anadilde iletişim yetkinliğiyle ilgili 15 kazanımla en az 4. sınıf; 27 kazanımla en fazla 7. sınıf yer almaktadır. Anadilde iletişim yetkinliğiyle en fazla kazanıma sahip öğrenme alanı ise "Üretim, Dağıtım ve Tüketim"dir. 4. sınıfta "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanındaki "SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır." kazanımı; 5. sınıfta "Birey ve Toplum" öğrenme alanındaki "SB.5.1.2. Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar."; 6. sınıfta "Kültür ve Miras" öğrenme alanındaki "SB.6.2.5. Tarihî ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar." kazanımı; 7. sınıfta "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" öğrenme alanında "SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar." kazanımları öğrencilerin Türkçeyi doğru, etkili, güzel kullanmalarını sağlamanın yanı sıra açıklama, tanıtma, örnek verme, ileri sürme gibi iletişim becerileri kullanmalarını desteklemektedir.

2- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Yabancı Dillerde İletişim Yetkinliğe Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında yabancı dillerde iletişim yetkinliğine yönelik olarak sınıflandırılan kazanımlar genel olarak farklı dillerde kültürlerarası anlayış becerileri ile ilişkili olduğu için bu yetkinlikle doğrudan ilişkilendirebileceğimiz kazanım tespit edilememiştir.

3- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinliğe Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinliği ile ilgili kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 3. 2018 SBDÖP’de bulunan matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikle ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanlar	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	1	-	-	-
Kültür ve Miras	-	-	-	-
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	1	-	-	-
Bilim, Teknoloji ve Toplum	4	5	3	4
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	1	-	-	2
Etkin Vatandaşlık	-	-	-	-
Küresel Bağlantılar	-	-	-	-
Toplam	7	5	3	6

Tablo 3’te 2018 SBDÖP’te matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinliği ile ilişkili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı gösterilmiştir. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinliği ilişkili en fazla kazanım 4. sınıfta yer almaktadır. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinliği en fazla kazanıma sahip öğrenme alanı olduğu görülmektedir. 4. sınıfta “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanındaki “SB.4.3.4. Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek bulgularını resimli grafiklere aktarır.” kazanımı; 5. sınıfta “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.5.4.1. Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır.”; 6. sınıfta “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.6.4.2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin fikirler ileri sürer.” kazanımı; 7. sınıfta “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında “SB.7.5.6. Dijital teknolojilerin üretim, dağıtım ve tüketim alanında meydana getirdiği değişimleri analiz eder.” kazanımları öğrencilerin matematiksel işlemler yapmalarını, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden haberdar olmalarını sağlamaktadır. Aynı zamanda tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama ile değişim ve sürekliliği algılama gibi temel becerileri kullanmalarını desteklemektedir.

4- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Dijital Yetkinliğe Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında dijital yetkinliklerle ilgili kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4. 2018 SBDÖP’de bulunan dijital yetkinlikle ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanlar	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	-	-	-	2
Kültür ve Miras	-	-	-	-
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	-	-	-	-
Bilim, Teknoloji ve Toplum	-	2	-	-
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	-	-	-	1
Etkin Vatandaşlık	-	-	-	-
Küresel Bağlantılar	-	-	-	-
Toplam	-	2	-	3

Tablo 4’te 2018 SBDÖP’te dijital yetkinliklerle ilişkili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sınıflardaki ilişkili kazanım sayısına bakıldığında ise 7. sınıfta Dijital Yetkinliklerle ilgili 3, 5. sınıfta ise 2 kazanım yer almaktadır. Bu sınıflarda yer alan “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Birey ve Toplum” ve “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanları dijital yetkinlikle ilgili kazanım içermektedir. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı dijital yetkinlikle ilgili en fazla kazanıma sahip öğrenme alanı olduğu görülmektedir. 5. sınıfta “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular.” kazanımı; 7. sınıfta “Birey ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.7.1.4. İletişim

araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.”; 7. sınıfta “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanındaki “SB.7.5.6. Dijital teknolojilerin üretim, dağıtım ve tüketim alanında meydana getirdiği değişimleri analiz eder.” kazanımları öğrencilerin dijital mecralardaki bilgileri sorgulamalarını sağlayarak eleştirel düşünme becerilerini kazanmada önemli bir adımdır. Sosyal medya üzerinden ortaya çıkan olumsuz durumlarla baş edebilmenin yollarını da sağlamaktadır. Bunun yanı sıra dijital okuryazarlık ile medya okuryazarlığı gibi temel becerileri kullanmalarını desteklemektedir.

5- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğine Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilgili kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 5. 2018 SBDÖP’de bulunan öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanlar	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	-	1	3	1
Kültür ve Miras	3	2	2	1
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	1	4	2	1
Bilim, Teknoloji ve Toplum	3	3	2	1
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	-	5	2	1
Etkin Vatandaşlık	1	1	2	2
Küresel Bağlantılar	1	3	3	2
Toplam	9	19	16	9

Tablo 5’te 2018 SBDÖP’te öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilgili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sınıflardaki ilişkili kazanım sayısına bakıldığında ise en fazla 5. sınıfta öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle ilgili 19 kazanım yer almaktadır. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ile “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanı Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliğiyle en fazla kazanıma sahip öğrenme alanı olduğu görülmektedir. 4. sınıfta “Kültür ve Miras” öğrenme alanındaki “SB.4.2.2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.” kazanımı; 5. sınıfta “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanındaki “SB.5.3.2. Yaşadığı çevrede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar.”; 6. sınıfta “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.6.4.3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar.” kazanımı; 7. sınıfta “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında “SB.7.5.5. Dünyadaki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni meslekleri dikkate alarak mesleki tercihlerine yönelik planlama yapar.” kazanımları öğrencilerin kendi çabalarıyla ve ders dışında yaptıkları faaliyetlerle öğrenmelerine imkân tanımaktadır. Bu yetkinlikle öğrencilere ezbere dayalı bilgilerle değil, aktif katılımı kendi edindikleri bilgileri sunmaları sağlanmaktadır. Bununla birlikte sosyal katılım, girişimcilik ve problem çözme gibi temel becerileri kullanmalarını desteklemektedir.

6- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinliklere Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikleri içeren kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 6. 2018 SBDÖP’de bulunan sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklerle ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanlar	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	3	3	5	4
Kültür ve Miras	2	3	1	1
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	-	-	-	2
Bilim, Teknoloji ve Toplum	-	2	1	1
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	-	2	1	2
Etkin Vatandaşlık	3	4	6	4
Küresel Bağlantılar	3	-	-	2
Toplam	11	14	14	16

Tablo 6’da 2018 SBDÖP’te sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklerle ilgili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre sınıflardaki ilişkili kazanım sayısına bakıldığında ise en fazla 7. sınıfta sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklere yönelik 16 kazanım yer almaktadır. “Birey ve Toplum” ile “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliğiyle ilgili en fazla kazanıma sahip öğrenme alanı olduğu

görülmektedir. 4. sınıfta “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanındaki “SB.4.5.3. Sorumluluk sahibi bir birey olarak bilinçli tüketici davranışları sergiler.” kazanımı; 5. sınıfta “Birey ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir.”; 6. sınıfta “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanındaki “SB.6.5.5. Nitelikli insan gücünün Türkiye ekonomisinin gelişimindeki yerini ve önemini analiz eder.” kazanımı; 7. sınıfta “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanında “SB.7.3.3. Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır.” kazanımları öğrencilerin hak ve sorumluluklarını bilen, etkin ve aktif vatandaş olmalarına, sosyalleşmelerine katkı sağlamaktadır. Ülkemize yabancı ülkelerden gelen göçlerin toplumsal ve ekonomik hayata etkilerini öğretmektedir. Bu yetkinlik öğrencilerin çalışkanlık, eşitlik, özgürlük ve vatanseverlik gibi değerlerle; finansal okuryazarlık ve kalıp yargı ve önyargıyı fark etme gibi temel becerilerini kullanmalarını desteklemektedir.

7- 2018 SBDÖP Kazanımlarında İnisiyatif Alma ve Girişimcilik Yetkinliğine Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğini içeren kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 7. 2018 SBDÖP’de bulunan inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliği ile ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanlar	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	-	-	-	-
Kültür ve Miras	-	-	-	-
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	-	-	-	-
Bilim, Teknoloji ve Toplum	1	-	1	-
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	-	2	1	1
Etkin Vatandaşlık	-	-	-	-
Küresel Bağlantılar	-	-	-	1
Toplam	1	2	2	2

Tablo 7’de 2018 SBDÖP’te inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğiyle ilgili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı verilmektedir. “Bilim, Teknoloji ve Toplum, Üretim, Dağıtım” ve Tüketim ile “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarının inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliği ilgili kazanıma sahip öğrenme alanı olduğu görülmektedir. 4. sınıfta “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanındaki “SB.4.4.4. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.” kazanımı; 5. sınıfta “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanındaki “SB.5.5.5. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir.” kazanımı; 6. sınıfta “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanındaki “SB.6.5.3. Türkiye’nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama proje önerileri hazırlar.” kazanımı; 7. sınıfta “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında “SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir.” kazanımları öğrencilerin ortaya çıkan sorunlar karşısında yeni fikirler geliştirmelerini ve inisiyatif olarak çözüme ortak olmalarını teşvik etmektedir. Bu yetkinlik öğrencilerin çalışkanlık değeriyle; değişim ve sürekliliği algılama, girişimcilik, iş birliği, sosyal katılım, finansal okuryazarlık, yenilikçi düşünme ve kalıp yargı ve önyargıyı fark etme gibi temel becerilerini kullanmalarını desteklemektedir.

8- 2018 SBDÖP Kazanımlarında Kültürel Farkındalık ve İfade Yetkinliğine Yönelik Bulgular

2018 SBDÖP kazanımlarında kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğini içeren kazanımlara yönelik aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 8. 2018 SBDÖP’de bulunan kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği ile ilgili kazanımlar

Öğrenme Alanlar	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf
Birey ve Toplum	-	-	-	-
Kültür ve Miras	3	4	3	1
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	-	-	-	-
Bilim, Teknoloji ve Toplum	-	-	-	-
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	-	-	-	-
Etkin Vatandaşlık	-	-	-	-
Küresel Bağlantılar	3	1	1	1
Toplam	6	5	4	2

Tablo 8’de 2018 SBDÖP’te kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğiyle ilgili olan kazanımların öğrenme alanlarına göre dağılımı verilmektedir. “Kültür ve Miras” ile “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanlarının kültürel farkındalık ve

ifade yetkinliği ilgili kazanıma sahip öğrenme alanı olduğu görülmektedir. Ayrıca kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği ile ilişkili olan, 4. sınıfta “Kültür ve Miras” öğrenme alanındaki “SB.4.2.3. Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.” kazanımı; 5. sınıfta “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanındaki “SB.5.7.4. Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.”; 6. sınıfta “Kültür ve Miras” öğrenme alanındaki “SB.6.2.5. Tarihi ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.” kazanımı; 7. sınıfta “Kültür ve Miras” öğrenme alanında “SB.7.2.5. Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.” kazanımları öğrencilerin duyarlılık değeriyle; değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme, zaman ve kronolojiyi algılama, yenilikçi düşünme ve kalıp yargı ve önyargıyı fark etme gibi temel becerilerini kullanmalarını desteklemektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma kapsamında Türkiye Yeterlilik Çerçevesinde yer alan 8 anahtar yetkinliklerle 2018 SBDÖP’deki kazanımların ilişkisi incelendiğinde, kazanımların en fazla anadilde iletişim, öğrenmeyi öğrenme ve sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinliklerle ilişkili olduğu görülmektedir. Bu kapsamda 2018 SBDÖP’de anahtar yetkinlikler tüm disiplinlerle bütünlük bir şekilde öğrencilere kazandırılabilir (Kaçar ve Bulut, 2020).

Kazanımlarda en fazla ilişkilendirilen yetkinliklerin anadilde iletişim, sosyal ve vatandaşlık ile öğrenmeyi öğrenme yetkinliği olması 2018 SBDÖP’nin birçok yerinde değinilen ve dersin var olma amaçlarından olan bireyin, etkin vatandaş olarak sosyalleşmesinin sağlanmaya çalışıldığına göstergesidir. Program barındırdığı öğrenmeyi öğrenme yetkinliğiyle; bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaya çalışmaktadır. Ayrıca “öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan” anahtar yetkinliklere öğretim programındaki kazanımlarda yer verilmesi hayat boyu eğitim alan bireyler yetiştirmek için önemli aşamadır. Çalışmada ulaşılan bu sonuç Kana ve Kiler’in (2021) yaptıkları çalışmada sosyal etkileşimi vurgulayan anadilde iletişim, sosyal ve vatandaşlık gibi yetkinliklerin ön planda olduğu sonucuyla benzerlik göstermektedir. Karatekin (2021) SBDÖP’nin unsurlarıyla en fazla ilişkisi olan yetkinliğin sosyal vatandaşlık yetkinliğinin olduğunu belirtmektedir.

Araştırmanın diğer bir sonucuna dijital yetkinlikle inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliğine çok az yerildiği görülmektedir. Karatekin’de (2021) çalışmasında SBDÖP’nin unsurlarıyla en az ilişkisi olan yetkinliğin dijital yetkinlik olduğunu belirtmektedir. Böyle bir sonuç dijital yetkinlikle ilişkili kazanımların az olduğu programda dijital yetkinlikle donatılmış inisiyatif sahibi bireylerden söz etmek de mümkün olmayacaktır. Çalışmamıza göre 2018 SBDÖP’te her ne kadar bu şekilde sonuçlar çıksa da dijital yetkinlikle inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliği 21. yüzyıla hitap eden yetkinliklerdir. Çünkü girişimcilik, bireyin düşüncelerini hayata geçirmesi becerisidir. Girişimci bir birey, iş hayatında olduğu kadar kişisel ve sosyal hayatında da inisiyatif alır, bağımsızdır ve yenilikçi düşüncelere açıktır. Dijital yetkilik ise, bireyin bilgi ve iletişim teknolojilerini kişisel, mesleki ve/veya iletişim amacıyla etkili, güvenli ve eleştirel bir biçimde kullanabilmesi, bilgiye erişebilmesi, değerlendirmesi ve saklayabilmesi; internet aracılığıyla ortak ağlara katılabilmesini içerir (Bilasa ve Taşpınar, 2017).

Farklı dillerde kültürlerarası anlayış becerilerini içeren yabancı dillerde iletişim yetkinliğine ise hiç yer verilmediği görülmektedir. Çalışmanın sonucuna paralel olarak çalışmamızla benzer şekilde Pala (2020), Karatekin (2021) ve Kana & Kiler’de (2021) yabancı dillerde iletişim yetkinliği ile doğrudan ilişkilendirilebilecek bir kazanıma yer verilmediğini tespit etmişlerdir. Çalışmadan elde edilen bulgulardan hareketle 2018 SBDÖP’nin TYÇ’deki anadilde iletişim, öğrenmeyi öğrenme ile sosyal ve vatandaşlık gibi yetkinliklerle bağlantılı olduğu ve yetkinlikleri kazandırma bakımından yeterli olduğu söylenebilir. Benzer şekilde Otuz, Görkaş-Kayabaşı & Ekici (2018) çalışmalarında 2018 SBSÖP’nin anahtar yetkinliklerle uyumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

TYÇ’de yer alan anahtar yetkinliklere 2018 SBDÖP’nin öğretim programlarının perspektifi bölümünde yer verilmiştir. Ancak programın diğer kısımlarında ele alınmamıştır. Dolayısıyla yetkinlikler kazanımlarda da ayrıntılı olarak ve nasıl kazandırılacağına yer verilmelidir. Ayrıca kazanımların anahtar yetkinliklerle eşit bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Bağcı, E. (2011). Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de yaşam boyu eğitim politikaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 139-173.
- Bernal, E. (2014). *A case study on the impact of globalization and multinational corporations on the development of 21st century skills and educational leadership*. [Unpublished doctoral dissertation]. University of Southern California.
- Bilasa, P. ve Taşpınar, M. (2017). Hayat boyu öğrenme kapsamında anahtar yeterliliklerin belirlenmesi: Türkiye için durum analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46 (215), 129-144.
- Ferrari, T. M., Arnett, N. & Cochran, G. (2008). Preparing teens for success: Building 21st century skills through a 4-H work-based learning program. *Journal of Youth Development*, 3(1), 25.
- Gözübüyük Tamer, M. (2013). Yaşam boyu öğrenme için ulusal yeterlilikler, çerçevesi: Avrupa ve Türkiye örneği. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 3(5), 43-54.
- Tatan, M. Demir, F. B. & Oğuz Haçat, S. (2020). Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında kadın imajı (1968-1998-2005-2018). *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 68-79.
- Kaçar, T. ve Bulut, B. (2020). Sosyal bilgiler öğretim programı ve 4-7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının coğrafya dersi bağlamında değerlendirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 652-679.
- Kafa, E. (2021). 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8, 83-106.
- Kana, F. ve Kiler, B. (2021). Ortaokul Türkçe ders kitaplarının öğretim programındaki anahtar yetkinlikler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(2), 741-755
- Karatekin, K. (2021). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının anahtar yetkinlikler açısından incelenmesi. V. Aktepe, M. Gündüz, N. Kurtdede Fidan & E. Yalçınkaya (Ed.). *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi* (s.396-418). Pegem Akademi.
- MEB. (Milli Eğitim Bakanlığı). (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6. ve 7. Sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- MYK. (Mesleki Yeterlilik Kurumu). (2015). *Türkiye yeterlilikler çerçevesi*. Ankara.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd Edition). Calif.: SAGE Publications.
- Ocak, G. & Kocaman, B. (2021). 2018 yılı 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 7(1), 1-24.
- Otuz, B., Kayabaşı, G. B. ve Ekici, G. (2018). 2017 Sosyal bilgiler dersi öğretim programının beceri ve değerlerinin anahtar yetkinlikler açısından analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 11(4), 944-972.
- Pala Ş. M. (2020). 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan kazanımların anahtar yetkinliklerle ilişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 11, 298-308.
- URL-1.<https://www.tyc.gov.tr/sayfa/yeterlilik-kavrami-i435e32ed-363c-4540-8498-76651dc27001.html> adlı adresten 16.01.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yüksel, S. (2019). *Hayat bilgisi ders kitaplarının Türkiye yeterlilikler çerçevesinde yer alan anahtar yetkinlikler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Niğde.

EXTENDED ABSTRACT

In today's information society, it is aimed to raise individuals with 21st century skills and competencies. Because there is a need to adapt to the rapidly changing and developing world (Bernal, 2014). The states that became members of the European Union in 2004 decided to establish a framework of qualifications for the development of vocational education and training. It was accepted as "European Qualifications Framework for Lifelong Learning" on April 23, 2008 (Gozubuyuk, 2013). The national qualifications framework, which was created under the name of Turkish Qualifications Framework (TQF) in accordance with the European Qualifications Framework in 2016, shows all the qualification principles gained through primary, secondary and higher education, vocational, general and academic education and training programs and other learning paths (MYK, 2015). The main objective of TQF is to define qualifications with learning outcomes and to provide the opportunity to compare them with each other (Yuksel, 2019). TQF each person expected to win in a lifelong learning context within the defined area of "communication in the native tongue, communication in foreign languages, mathematical competence and basic competences in science and technology, digital competence, learning to learn, social and civic competences, initiative-taking and entrepreneurship, cultural awareness and expression", including eight key competency has been determined. Social Studies Curriculum (SSC) was revised in 2018 and new skills, values and competencies were included. As a matter of fact, it is stated in SSC that these key competencies are compatible with each other, include and support each other, and that the multifaceted relations of competencies with each other are generally related to 8 key competency areas (Otuz, Kayabası & Ekici, 2018). The purpose of this research is to determine whether the achievements of 2018 SSC are included in key competencies.

Method

In this study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. Analyzing existing written materials about the cases targeted in the research; the document review method was used due to its time and economic contribution and being an important source of information used in qualitative research (Yıldırım & Simsek, 2016). Thus, the existing situation in SSC will be evaluated and it will be a resource for further studies and applications. One of the documents used in the research is the "Communiqué on the Turkish Qualifications Framework and its Supplement" and the other is the "2018 Social Studies Curriculum". The obtained documents were analyzed by descriptive analysis, one of the data analysis techniques used in the qualitative research model. The data obtained from the descriptive analysis allows to summarize and interpret according to the previously determined themes (Yıldırım & Simsek, 2016). In order to ensure the validity and reliability of the obtained data, the data were coded separately by 2 researchers. Necessary arrangements and arrangements were made in line with the findings.

Findings

At least 4th grade with 13 acquisitions related to communication competence in mother tongue; there is a maximum of 7th grade with 27 achievements. The learning area with the highest achievement related to competence is "Production, Distribution and Consumption". There are 7 attainments in maximum 4th grade related to mathematical competence and basic competence in science/technology. The highest gains related to competency are in the field of "Science, Technology and Society" learning. There are 3 acquisitions in 7th grade and 2 acquisitions in 5th grade related to digital competencies. The highest gains related to competency are in the field of "Science, Technology and Society" learning. There are 19 acquisitions related to the competency of learning to learn at most in the 5th grade. The most achievements related to competence are in the learning areas of "Science, Technology and Society" and "Global Connections". There are 16 acquisitions in the 7th grade at most regarding social and civic competence. Acquisitions related to competence are mostly seen in the learning areas of "Individual and Society" and "Active Citizenship". When the gains related to taking initiative and entrepreneurship competence are examined, 2 acquisitions in 5th, 6th and 7th grades each; there is 1 achievement in at least 4th grade. Acquisitions related to competence are mostly found in the learning areas of "Science, Technology and Society," "Production, Distribution and Consumption" and "Global Connections". When the acquisitions related to cultural awareness and expression competence are examined, at most 6 acquisitions in the 4th grade; there are 2 gains in at least 7th grade. It is seen that the gains related to competence are mostly in the learning areas of "Culture and Heritage" and "Global Connections". Since the gains classified for communication competence in foreign languages are generally related to intercultural understanding skills in different languages, no achievement that can be directly related to this competence has been determined.

Discussion

In 2018 SSC, key competencies can be acquired by students in an integrated manner with all disciplines (Kacar & Bulut, 2020). It has been determined that the competencies most included in the acquisitions are communication in the mother tongue, social and citizenship, and learning to learn competencies. This result is similar to the result of Kana and Kiler (2021), in their study, that emphasizing social interaction, competences such as communication in the mother tongue, social and citizenship are at the forefront. Karatekin (2021) states that the activity that has the most relationship with the elements of SSC is social citizenship competence. Another result of the research is that there is little criticism of digital competence, initiative and entrepreneurship competence. Karatekin (2021) states that the competency that has the least relation with the elements of SSC is digital competency. It is seen that communication competence in foreign languages, which includes intercultural understanding skills in different languages, is not included at all. Parallel to the results of the study, Pala (2020), Karatekin (2021) and Kana & Kiler (2021), similar to our study, have determined that there is no acquisition that can be directly related to communication competence in foreign languages.